

Anledning af mine Ytringer om Ønskeligheden af, at der i Statshusholdningen vistest noget større Sparsommelighed. Det er gaaet med disse mine faa Ord saaledes, som man i det offentlige Liv ofte har Lejlighed til at erfare: man siger en Ting, og man gentager den atter og atter, maaske de hundrede Gange, og Ordene synes sporrøst forsvundne, baarne bort af Vinden. Saa en skønne Dag siger man det endnu en Gang og bliver da helt overrasket ved, at det synes, som om der var sagt noget ganske nyt og uventet. Hvorfor? Ikke fordi Ordene ere blevne andre, men fordi Sindene ere blevne opmærksomme. Jeg er ikke i Tvivl om, at der for Øjeblikket baade i Rigsdagen og i Folket er nogen Modtagelighed for den Tanke, at det bliver nødvendigt at vise noget større Sparsommelighed i vor Statshusholdning; end Tilfældet har været i en Række af Aar. Om Frøet kommer til at spire, beror paa Jorden, hvori det falder, og at der nu for denne Tanke er nogen Jordbund, er utvivlsomt. Men jeg er ikke i samme Grad sikker paa, at Modtageligheden er saa stor, at Tanken vil komme ikke blot til den første Spiren, men vokse til at bære Frugt. Mange af de Udtalelser, der er faldne, tjene til at bekræfte, hvor overordentlig vanskeligt det gerne er at omsætte Teori i Praksis. Næsten alle Udtalelser ere ledsagede af en Ønskeseddel, kortere eller længere, over Ting, paa hvilke der paa ingen mulig Maade kan spares. Enkelte ærede Medlemmer have ment til Gengæld at burde søge at finde nogle Poster paa Finansloven, hvor der efter deres Opfattelse kunde foretages Beskærelser. I Reglen er det mindre Ting. Et enkelt æret Medlem har ment, at det er bedst at tage hele Sagen fra den ironiske Side og sige: Lad os afskaffe Kongehus og Hær og Flaade, saa kan det hjælpe, alt andet er kun Bagateller. — Jeg kunde føle mig stærkt fristet til at gaa nærmere ind paa Spørgsmaalet, ikke blot om Statens, men om hele Landets finansielle og økonomiske Stilling, og fordybe mig i Betragtninger over den Forandring, som er foregaaet i den sidste Snes Aar. Det er et Spørgsmaal af største Interesse, hvorvidt vi maa siges at være

komne ind i en Periode, hvor vi bruge for mange Penge, flere Penge end vi med forstandig Økonomi have Raad til. Det er et Spørgsmaal af allerstørste Betydning for vor fremtidige Udvikling. Men jeg vil ikke gaa nærmere ind derpaa ved denne Lejlighed. Det vilde føre for vidt at inddrage hele dette Emne i denne Forhandling, og der vil i Samlingens Løb formodentlig blive Anledning nok til at vende tilbage dertil. Kun en enkelt Betragtning vedrørende Sparsommeligheden ønsker jeg at fremføre, fordi den har umiddelbar Betydning for selve Budgettets Behandling. Man siger, det er godt nok at tale i al Almindelighed om Sparsommelighed, men hvor skulle vi spare? Og saa tilføjes der: Spar paa alt andet, kun ikke paa det, som jeg nu nævner. Hver mener: Sparsommelighed er skøn — naar den udøves af andre. Jeg frygter, at vi ad denne Vej ikke komme videre, end vi ere. Det, der har været ledende for Regeringen ved Udarbejdelsen af Finanslovsforslaget, er den Betragtning, at man burde stræbe at holde Udgifterne inden for den finansielle Grænse af det, der er bevilget for det løbende Finansaar. Naar vi kaste et Blik paa Forholdet i vor Statshusholdning for 20 Aar, ja blot for 15 Aar tilbage, ville vi se, i hvilken Grad og hvor ustandselig Udgifterne ere stegne. I den første Halvdel af Firserne, Femaaret 1880—85, udgjorde den gennemsnitlige Udgift paa samtlige egentlige Udgiftskonti omtrent 41 Millioner. Nu efter det sidste Statsregnskab ere disse samme Udgifter voksede til henimod 59 Millioner. Det er i denne stærke, stadige, ufravigelige Stigning, at Vanskeligheden ligger. Vi have derfor ment at burde sige: lad os for en Gangs Skyld prøve at stoppe, lad os se, om vi ikke, om kun for et Aar, kunde standse den yderligere Stigen. Vi have stræbt at lægge Budgettet saaledes, at den samlede Sum ikke kommer op over den Udgift, som er bevilget for det løbende Finansaar. Enhver, der har prøvet at skulle spare, ikke blot paa Statens Vegne, men for sit eget private Vedkommende, vil vide, at det er uendelig vanskeligere at indskrænke Udgifter, man en Gang har paataget sig, end det er, naar galt skal være, at lade være med at paa tage sig ny Ud-